

I na kraju treba istaći još jednu, u nas, nažalost, ne baš čestu vrli i veoma pažljiv čitalac moći će da otkrije tek pokoju štamparsku grešku, mada je knjiga štampana na nemačkom jeziku. I za to izdavač zaslužuje samo priznanje.

Zrinjka Glovacki-Bernardi

Željka Matulina-Jerak: GRUNDLAGEN DER GERMANISTISCHEN LINGUISTIK (OSNOVE GERMANISTIČKE LINGVISTIKE), Školska knjiga, Zagreb, 1987.

Iako je riječ o udžbeniku namijenjenome prije svega studentima prve godine germanistike, ta će knjiga moći poslužiti i drugim korisnicima, nastavnicima njemačkog jezika i studentima drugih neofiloloških grupa. Name, udžbenik nije usko ograničen na germanistiku, već pruža opći uvid u osnovne lingvističke pojmove, discipline i teorije, temeljeći ih na povijesnom razvoju lingvističke misli.

Prvo poglavlje bavi se jezikom samim i određuje ga u odnosu prema društvu. Nakon kratkog pregleda problema vezanih uz nastanak jezika, tumače se osnovne funkcije jezika i njegovi različiti vidovi (jezik kao sustav znakova, kao duhovna djelatnost, kao sredstvo komunikacije te, naposljetku, jezik kao vid ljudske djelatnosti). U istom se poglavlju govori i o jezicima svijeta te o kriterijama za grupiranje jezičnih skupina, a potanko se navode značajke jezika pojedinih jezičnih skupina i tipova.

U drugom se poglavlju raspravlja o različitim lingvističkim disciplinama: primijenjenoj lingvistici, arealnoj lingvistici zatim o etimologiji i gramatici, kontrastivnoj lingvistici, leksikologiji, lingvističkoj stilistici, fonologiji, fonetici i grafematici, psiholingvistici, semantici, sociolingvistici, povijesti jezika, jezičnoj filozofiji i naposljetku, o tekstualnoj lingvistici.

Treće se poglavlje bavi različitim problemima vezanima uz njemački, prije svega s dijakronijskog aspekta — tumače se uzroci jezičnih promjena, različite epohe u razvoju njemačkog jezika, daje se pregled periodizacije njegovih razvojnih epoha. Njemački se obrađuje i s dijatopičkog i dijastratičkog aspekta — prikazani su najznačajniji njemački dijalekti, a zatim razlike između govornog, standardnog i književnog jezika, osobitosti stručnih i posebnih jezika te jidiš.

Posljednje, četvrto poglavlje bavi se povijesnim razvojem znanosti o jeziku od antike do suvremenih gramatičkih teorija — od praške škole, preko američkog strukturalizma do gramatike zavisnosti i suvremenih, na logici temeljenih gramatika. Svako je poglavlje popraćeno izborom iz bibliografije koji će zainteresiranima omogućiti dalje bavljenje određenim problemom. Nodostatak je navođenja bibliografskih jedinica iza svakog poglavlja što se neki naslovi ponavljaju.

Na kraju »Osnova« abecednim su redom u natuknicama objašnjeni stručni pojmovi. Budući da je riječ o lingvističkom priručniku, šteta je što neki pojmovi nisu i etimološki objašnjeni, dok bi tumačenja nekih natuknica tre-

balo spretnije uobličiti — npr. *Anapher* = *heterosemes Wort, Konnektor*; *Anaphorisierung* = *Substitution einer Kategorie durch eine Anapher* (znači i konektorom); *Substitution* = *Ersatzprobe*. Spretnije uobličavanje bilo bi poželjno i za neke naslove, npr. četvrtom je poglavlju naslov »Geschichte der germanistischen Linguistik«, unutar kojeg se kao prva epoha određuje antika, a započinje se sa sumersko-akadskim listama.

Izdavanje tog udžbenika financijski su pomogli Sveučilište u Splitu i Republička zajednica za znanstveni rad SRH. »Grundlagen der germanistischen Linguistik«, s obzirom na koncepciju i prikaz građe, može se preporučiti ne samo studentima germanistike, već i nastavnicima i svima onima koji bi željeli doznati nešto više o njemačkom jeziku i o jeziku uopće.

Zlatica Skender Hoki

Hill, J.: USING LITERATURE IN LANGUAGE TEACHING, Macmillan, London, 1986, 120 str.

Poplavi novih pristupa učenju stranih jezika, usvojenih od početka drugoga svjetskog rata, bio je osnovni zajednički cilj da po svaku cijenu prekinu sa starim. To je, prije svega, značilo učiniti naučeni jezik »korisnim«, odnosno upotrebljivim u *svakodnevnom* životu. Takav trend započeo je kad je armija Sjedinjenih Država pozvala najbolje američke lingviste da sastave udžbenike iz kojih će pripadnici armije, bez obzira na razinu općeg obrazovanja, moći naučiti strani jezik dovoljno da se na njemu sporazumijevaju (metoda ASTP).

Prema toj metodi, razumijevanje govora i govor došli su u središte nastave, dok su se čitanje, prevođenje, nastava formalne gramatike, tzv. gramatiziranje i književni tekstovi počeli potiskivati, da bi se uskoro izgubili i u udžbenicima i u razredu. Književni odlomci zamijenjeni su primjerima iz svakodnevnoga govora, jer se bez opravdanog razloga smatralo da navedene vrste tekstova ne mogu zadovoljiti komunikacijske ciljeve nastave. Drugim riječima, pristupi i metode nastave stranih jezika, koji su dobili svoje teorijsko objašnjenje a zatim našli put u praksu 40-tih i 50-tih godina, težili su da se postigne sposobnost komuniciranja na stranom jeziku s više ili manje točnosti. To je ujedno značilo da se učilo kako na stranom jeziku izraziti ono što svakodnevno govorimo na materinskom. Komunikacijski pristup nastavi stranih jezika, a još više starije metode, audiovizualna, direktna, prirodna i ostale metode, teže tome da što više zadovolje predviđene potrebe ili želje učenika radi bolje motivacije a nastavni program se drži ustaljenog modela. Nije stoga ni čudno što većina tečajeva stranih jezika 60-ih i 70-ih godina pati od zajedničke boljke — monotonije u nastavi, koja se javlja prije ili kasnije, ovisno o kreativnosti nastavnika ili motiviranosti učenika. U najnovije vrijeme težnja za realizacijom praktičnih ciljeva u nastavi stranih jezika uvjetovala je formuliranje teorijskih osnova jezika u struci (ESP), što je dovelo do pisanja odgovarajućih udžbenika iz kojih su definitivno nestali i najkraći primjeri književnog teksta.